

PREI

Er bestaan twee soorten prei: zomer- en winterprei. Deze tweejaarlijks geogoste groente geldt dus het hele jaar door als 'seizoensproduct'. Er zijn echter schadelijke organismen die de groei van deze plant kunnen beïnvloeden of die de plant zelfs volledig kunnen vernietigen:

- schimmels die schimmelziekten veroorzaken: meeldauw en oïdium;
- preimot;
- preivlieg.

Beter voorkomen dan genezen!

Er bestaan verschillende procedés om de schadelijke soorten te bestrijden, die in de tuin kunnen woeden.

In deze fiche worden voor elk vermeld schadelijk organisme de diverse bestrijdingsmethoden voorgesteld, gerangschikt van de meest natuurlijke (preventie) tot de meest schadelijke voor mens en milieu (chemische pesticiden).

- Preventieve natuurlijke behandelingen
- Curatieve natuurlijke behandelingen
- Behandelingen met in de handel verkrijgbare producten die oog hebben voor het milieu
- Giftige producten die in de handel verkrijgbaar zijn

Pesticiden mogen pas als laatste redmiddel gebruikt worden en dan nog met mate en na het treffen van de nodige voorzorgsmaatregelen. Er moet namelijk absoluut rekening worden gehouden met de risico's die ze kunnen inhouden voor zowel de menselijke gezondheid als voor het milieu.

De risico's voor de gezondheid

Zelf bij een geringe blootstelling kunnen chemische pesticiden ernstige gevolgen hebben voor onze gezondheid. Ze komen in contact met ons organisme via de huid, de ogen, door inademing of door inname. Ze kunnen huidaandoeningen, spijsverteringsstoornissen, gezichtsstoornissen, neurologische problemen, enz. veroorzaken. En ongeacht de voorzorgsmaatregelen die er getroffen worden bij het gebruik van een pesticide, er blijft altijd een risico op besmetting bestaan via de lucht, de huid, de bodem of de voedingsmiddelen zelf.

De risico's voor het milieu

Insecticiden, fungiciden, herbiciden, ... hebben een impact op het milieu.

- Via het regenwater komen ze terecht in de bodem, ondergrondse waterbekkens en het grondwater: ze vergiftigen het aquatische milieu en infecteren het leidingwater.
- Ze vernietigen de micro-organismen die onontbeerlijk zijn voor een behoud van de vruchtbaarheid van de bodem en verminderen dus de biodiversiteit.
- Ze zijn toxisch voor insecten, mijtachtigen, enz. die een nuttige rol vervullen in de tuin. En zelfs vogels worden vaak dodelijk getroffen door pesticiden door het eten van besmette insecten.
- Bovendien veroorzaken ze een zekere resistentie bij schadelijke soorten, waardoor het schadelijke product zijn doeltreffendheid verliest.

SCHIMMELZIEKTEN

1. MEELDAUW

1.1 DE ZIEKTE HERKENNEN

Er verschijnen langwerpige, wit- of geelgekleurde vlekken op de bladeren (vaak aan het uiteinde) met eventueel een witgrijze vervilting langs de binnenkant. De bladeren worden snel wit, drogen vervolgens uit en worden broos. De schimmel blijft bovendien in de grond zitten en kan dus nieuwe planten aantasten.

Meeldauw steekt meestal de kop op tussen juni en augustus, tijdens warme en vochtige periodes en bij onweerachtig weer. De sporen bevinden zich in het plantaardige afval dat op de grond is blijven liggen en worden gemakkelijk verspreid door de wind en door opspattende waterdruppels.

1.2 INFECTIES VOORKOMEN

- Doe aan vruchtwisseling. Wacht minstens 4 jaar, alvorens aardappelen, tomaten, look, uien, sjalotten, pompoenen of prei op dezelfde plaats te planten. De schimmel kan namelijk overleven in de grond of in plantaardig afval.
- Zorg voor genoeg ruimte tussen de voet van de preiplanten, opdat er voldoende lucht tussen de planten zou kunnen circuleren.
- Houd de grond rond de planten proper.
- Plant preivariëteiten die bestand zijn tegen meeldauw.
- Besproei de voet van de planten en niet de bladeren.
- Sproei bij warm, vochtig of onweerachtig weer een fungicide op basis van koper, van het type bordeauxse pap. Om de planten te beschermen, kunt u ook om de twee weken preventief sproeien met paardenstaartaftreksel.

1.3 'NATUURLIJK' VERZORGEN

Om de blootstelling aan de schimmel te beperken, snijdt u alle zieke delen van de plant weg, zodra ze vlekken beginnen te vertonen.

1.4 PRODUCTEN GEBRUIKEN, DIE OOG HEBBEN VOOR HET MILIEU

Zodra de eerste symptomen de kop opsteken, besproeit u de plant met een fungicide op basis van koper. Herhaal de behandeling minstens één keer met tussenpozen van twee weken.

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Cuprex garden	Aveve	koperoxychloride
Naturen bordeauxse pap	KB	kopersulfaat

1.5 IN DE HANDEL VERKRIJGBARE PRODUCTEN DIE GIFTIG ZIJN: EEN TE VERMIJDEN OPLOSSING!

Voor meeldauw zijn de geïdentificeerde actieve stoffen met name:

- mandipropamide
- azoxybystrobine
- mancozeb
- difenoconazool
- maneb

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Revus Garden	COMPO	mandipropamide
Ortiva	Gardiflor / COMPO	azoxybystrobine
Dithane® WG	Bayer Garden	mancozeb

2. OÏDIUM

2.1. DE ZIEKTE HERKENNEN

Een oïdiumaanval wordt gekenmerkt door de ontwikkeling van een witachtige waas op het loof van de prei. De ziekte kan snel oprukken. Al naargelang de weersomstandigheden en het type van oïdium kunnen de symptomen de kop opsteken vanaf de lente tot de herfst. De aanvallen vertragen het fotosyntheseproces en de groei en veroorzaken ook een algemene verzwakking van de plant.

Voorts heeft oïdium een voorkeur voor zachte delen: jonge scheuten, loof, enz.

De ziekte gedijt bij een matige tot hoge vochtigheidsgraad (70 à 80 %) en temperaturen van 10 tot 20 °C, maar houdt daarentegen niet van de aanwezigheid van water op de bladeren: de herfstregengebuien roepen de ziekte meestal een halt toe.

2.2. INFECTIES VOORKOMEN

- Kies variëteiten die bestand zijn tegen oïdium.
- Plant uw planten ver genoeg uit elkaar voor een goede verluchting.
- Houd de grond rond de planten proper.
- Geef de voorkeur aan zonnige en goed verluchte locaties.
- Elimineer aangetaste planten.
- Behandel uw planten met een product op basis van zwavel, wanneer de omstandigheden gunstig zijn voor de ontwikkeling van oïdium.

2.3. 'NATUURLIJK' VERZORGEN

Sproei met paardenstaartaftreksel (plant die we in het wild aantreffen).

2.4. PRODUCTEN GEBRUIKEN, DIE OOG HEBBEN VOOR HET MILIEU

Gebruik in de handel verkrijgbare producten op basis van zwavel, koper of algenextract.

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Naturen bordeauxse pap	KB	kopersulfaat
Sulfon	Ecostyle	zwavel

2.5. IN DE HANDEL VERKRIJGBARE PRODUCTEN DIE GIFTIG ZIJN: EEN TE VERMIJDEN OPLOSSING!

De geïdentificeerde actieve stoffen zijn met name:

- triadimenol
- tebuconazool
- difenoconazool
- mandipropamide
- azoxybystrobine
- mancozeb

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Revus Garden	COMPO	mandipropamide
Ortiva	Gardiflor	azoxybystrobine
Dithane® WG	Bayer Garden	mancozeb
Bayfidan® Special	Bayer Garden	triadimenol

PARASieten EN SCHADELIJKE ORGANISMEN

1. PREIMOT

1.1. DE SYMPTOMEN HERKENNEN

De preimot is een kleine vlinder van ca. 16 mm groot die veel weg heeft van een gewone mot.

Het zijn de larven van de mot die de prei aanvallen. Ze graven gangen in het loof en dringen vervolgens door tot in het hart van de preiplant. De bladeren scheuren (ze zien er verscheurd uit), er ontstaan rotte plekken en uiteindelijk sterft de hele plant af. Preimot komt vooral voor in de zomer.

© Jan Bakker

1.2. TEGEN PARASieten BESCHERMEN

- Doe aan vruchtwisseling.
- Plant wortelen en/of selder naast elkaar.
- Vermijd het gebruik van brandnetelgier dat insecten aantrekt.
- Besproei de planten met paardenstaartgier.
- Plaats erg fijn anti-insectengaas over de planten vanaf de aanplanting tot in oktober.

1.3. 'NATUURLIJK' VERZORGEN

- Snijd de planten tot op de grond af om larven te elimineren: de planten zullen weer uitspruiten.
- Wrijf de preiplanten in met warm water.
- Besproei de planten herhaaldelijk met tomatengier of **aftreksel van wormkruid**, eventueel gecombineerd met zwarte zeep.

1.4. PRODUCTEN GEBRUIKEN, DIE OOG HEBBEN VOOR HET MILIEU

Plaats vallen met geslachtsferomonen: concreet gaat het om met lijm ingesmeerde platen waarop een met geslachtsferomonen doordrongen capsule wordt geplaatst. De hierdoor aangetrokken volwassen mannetjes zullen komen vast te zitten op de plaat. Vervang de met lijm ingesmeerde plaat, zodra er te veel preimotten of afval (bladeren, andere insecten, enz.) op kleven. Opgelet: elke vlindersoort heeft een eigen 'code'. De geslachtsferomonen van de preimot hebben dus geen effect op andere vlinders en omgekeerd.

Besproei uw planten met een 100 % plantaardig product op basis van koolzaadolie of natuurlijk pyrethrum. Het middel is even doeltreffend tegen eitjes en larven als tegen volwassen exemplaren.

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Pyrethro-Pur	Ecostyle	pyrethrines + koolzaadolie

1.5. IN DE HANDEL VERKRIJGBARE PRODUCTEN DIE GIFTIG ZIJN: EEN TE VERMIJDEN OPLOSSING!

De geïdentificeerde actieve stoffen zijn met name :

- lambda-cyhalothrine
- pirimicarb
- spinosad
- piperonylbutoxide

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Bio-pyrethrex	Edialux	pyrethrines, piperonylbutoxide
Conserve®	Garden	spinosad
COMPO Karate Garden	COMPO	lambda-cyhalothrine

2. PREIVLIEG

2.1. DE SYMPTOMEN HERKENNEN

De 'preivlieg' is een 'nieuwe' parasiet die voor het eerst in 2005 in ons land is opgedoken. Deze kleine, grijze vlieg is ca. 3 millimeter lang. Het vrouwtje heeft de neiging om haar eitjes in het loof van preiplanten te leggen.

In de lente graven de larven dan gangen in het loof, waardoor de planten verzwakken. De bladeren verslappen hierdoor en raken vervormd. De prei stopt met groeien en kwijnt volledig weg. Bovendien maakt de aanwezigheid van poppen (kleine rode puntjes) in het wit van de prei de groente volledig ongeschikt voor consumptie. Per jaar zijn er twee generaties van preivliegen: de eerste en meest virulente in de lente en de tweede in de herfst.

2.2. TEGEN PARASIETEN BESCHERMEN

- Doe aan vruchtwisseling.
- Leg een anti-insectengaas (met een erg klein maas van max. 0,8 mm) over uw planten van maart tot april om uw prei te beschermen. Tijdens deze periode leggen de vrouwtjes namelijk hun eitjes op de bladeren.
- Zaai ook laat in om te vermijden dat u het eerste loof al in april krijgt.

2.3. 'NATUURLIJK' VERZORGEN

- In het begin van een aanval moet u de aangetaste bladeren afknippen en verbranden, vooraleer de larven tot in het hart van de prei zijn doorgedrongen.
- Gooi het afval ook niet op uw composthoop.

2.4. PRODUCTEN GEBRUIKEN, DIE OOG HEBBEN VOOR HET MILIEU

Met (een speciale) geelkleurige lijm bestreken panelen trekken vliegende insecten aan en houden deze vast.

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Met lijm bestreken panelen	Ecostyle	nihil

2.5. IN DE HANDEL VERKRIJGBARE PRODUCTEN DIE GIFTIG ZIJN: EEN TE VERMIJDEN OPLOSSING!

De geïdentificeerde actieve stoffen zijn met name :

- lambda-cyhalothrine
- pirimicarb
- spinosad
- cypermethrin

Voorbeelden van in de handel verkrijgbare producten

Naam	Merk	Actieve stof
Okapi	Edialux	lambda-cyhalothrine + pirimicarb
Conserve®	Garden	spinosad
COMPO Insecticide 10 ME (Kioxy Quick)	COMPO	cypermethrin

Voor de aftreksels, maceraties, gier en planteninfusies die in deze fiche vermeld worden, zie:

- [Recepten van Natagora](#)
- [Recepten van Homejarding](#)

Deze fiche kwam tot stand met dank aan:

- Adalia: www.adalia.be
- Homejardin: www.homejardin.com
- Au jardin info: www.aujardin.info

